

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 63. szám.

Csütörtök, márc. 18

A háboru piócái.

— március 18.

Mikor az anyák rettegve imádkoznak fiaikért, a hitvesek férjeikért, akikért kinyújtotta a karmait a háboru embert evő réme, — a nadályok, az üzlet piócái megelégedetten dörzsölik kezüket. Mert van ok, amiért újra egyet csavarjanak a présen, amely alól a fogyasztó közönség zsirja csorog.

Hogy véres ez a zsir, mit törődnek ők vele.

Szerbia hü szövetségeseire talál ezekben a derék férfiakban, akik üzletet, mindenáron üzletet akarnak kötni. Ha már háboru lesz, hát legyen belőle haszon.

A pékek, a derék pékek, akik a miatyánk alapján is a legszükségesebb emberi jót, a kenyeret szállítják, mindig a helyzet magaslatára emelkednek, ha tisztelt embertársaikról lenyuzhatták a bőrt, azon az egyetlen jogcímen, hogy kenyér mindenkinék és mindig kell.

Kiállítás, gabonadrágulás, jó idő, rossz idő egyképp jó ürügy nekik, hogy minél kisebb karéj kenyérért mentül több krajcárokat uszorázzanak ki a fogyasztóktól.

A budapesti pékek már is felfelé srófolták a kenyér árát, „mert a liszt kell a hadseregnek.”

Ez az új kenyérmezei ütközet feltartóztatlanul pusztít s nem lehet neki gátat vetni. Bizonyos, hogy a hadiállapotnak ezeket az áldásait meg fogja sinyleni az egész ország.

Jelentkezik a felsrófolt drágaság az élelmi piacokon mindenütt s mint egy fővárosi estilap írja: Ahova felvilágosításért fordultunk, hogy mért emelkednek a mészárosok, mért a libások, mért még a tormások és a retkesek is: azt az egybehangzó választ kapjuk, hogy az az egy-két-három nyomorult, aki bénaság, vagy korosztálymentesség jussán nem vonul a bosnyák gránicra, meg se érdemi, hogy miatta

viszaránták azt, ami magától is fölfelé megy.

A köznyomornak ez a fokozása az, amely minket a hadizenet hívei közé hódít. Ennek az állapotnak véget kell vetni. Két háborut egyszerre nem vezethetünk. Szerbiával könnyebben végezhetünk, mint azzal a másikkal, amelynek kenyérmezei ütközet a neve.

Itt a hatóságoknak a legerélyesebben közbe kell lépni s nem szabad megengedni, hogy gonosz, lelketlen üzletemberek megrohanják a védtelen fogyasztót s lenyuzzák. Elég szomorú, hogy rendes viszonyok között és tétlenül engedik a hatóságok a fogyasztók kizsákmányolását, most azonban a legnagyobb hiba volna megtűrni azt, hogy az élelmiszer uszorások üzletet csináljanak a vérből.

Birtokpolitikánk.

— Parcellánkénti bérbeadás. —

(Három közlemény.)

II.

A parcellánkénti bérletnél az elv az, hogy a birtokról szalmafeleket és szénát elvinni nem szabad, a bérlet, amennyire lehet, a bérleten lakjanak, azon hat év alatt, amíg övéké a bérlet, egyszer megtrágyazzák földjüket, vetés forgójuk fele kalászos, a másik fele kapás takarmány, vagy ilyen féle.

A beosztás és a bérbeadás módja a következő:

A birtok szántója hat düllőre osztatik be, minden düllő a terület nagysága szerint annyi holdas parcellából áll, amennyire szétosztható. A birtok legelője, majorja és szérűskertje egy tagba marad. A bérbeadás a következőképpen történik: hat évre és pedig a düllők úgy beosztva, hogy minden évben egy düllő adódik bérbe, így természetesen az első évben a határ legjobb része az első düllő, egy évre adódna ki és csak a következő évben adódna ki hat évre. A második düllő a bérbeadás évében 2 évre és csak 2 év múlva adatna ki a rendes hat évre és így tovább és csak a hatodik düllő adatna ki a bérbeadás első évében hat évre.

A kikiáltási árra nézve egy bizonyos kulesot kell felállítani és pedig szem előtt kell tartani a

nagybani kiadás mellett elérhető haszonbér nagyságát.

Egy példával világosítom meg ezen körülményt.

Mondjuk a kiadandó birtoknak 2150 hold az összterülete, ebből 100 hold legelő, 15 hold állandó szérűshely, 35 hold majorterület, 1800 szántó, beosztottva 30 holdas parcellából álló hat düllőre. Összesen 1950 hold lenne a parcellánként kiadandó terület, maradna még 50 hold jó minőségű rét és 150 hold szántó, melyekre még utóbb rátérünk, most csak az 1950 holdat tartjuk szem előtt.

A birtokért 30 korona holdankénti haszonbért érhető el egytagbani kiadás mellett, ezen bérösszeg vonatkoztatva az 1950 holdra, 58.500 koronát tenne ki.

A beosztott hat düllő közül I—II. számú düllő igen jó föld, III—IV. számú düllő jó minőségű, V—VI. számú düllő a határ leggyengébb része.

Az 58.500 korona elosztva a hat düllő holdjára, egy holdra körülbelül 33 korona esne, ezen összeget a düllők minőségével arányba hozva, megállapíthatnánk, hogy I—II. düllő kikiáltási ára 36 korona lenne, III—IV. düllő kikiáltási ára 33 kor. lenne, V—VI. düllő kikiáltási ára 27 kor. lenne.

A bérbeadás napját megelőzőleg legalább három vasárnapon keresztül a környékbeli falvakban közhírré tétetve, hogy augusztus hó első napján parcellánkénti bérbeadás lesz itt és itt és a bérleti feltétel röviden közöltetne.

A bérbeadás nyilvánosan történe szóbelileg és pedig a községi előjárósága, a birtokkezelő és az uraság vagy megbízottja közbenjöttével. Az árverés megtartása után a kikiáltás 10%-a lefizetendő a bérleti szerződés aláírásakor, mely mint kaució bent marad a bérlet leteltéig, mikor is ez utolsó bérösszegbe tudandó be. A bérlet két összegben fizetendő: ősszel, szent Mihálykor és tavasszal szent György napján, az említett parcelláris bérletnél úgy volt, de lehetne ez másképpen is.

Minden bérlőnek joga van a gazdaság területén levő és arra a célra meghagyott legelőre minden külön fizetési kötelezettség nélkül 1 drb tehenet, 1 drb kocát és azok szaporulatát egy éves korig hajtani. Minden bérbevevő lakhatik a gazdaság területén és lakhelye a majorban jelöltetik ki. Ameddig lakás van, az ott szolgált és földet bérelt cseléd vagy a gazdaságban mint állandóan dolgozó munkás elsősorban, bizonyos évi bérért, mondjuk 20 koronáért lakást kap,

A „TORONTÁL” tárcája.

Világosság.

Ugy ereszkedett szemeire a sötétség, mint az őszi köd. Mindig jobban, mindig erősebben.

A kétségbeeséssel együtt nőtt a sötétség, miglen egyszer csak éjszaka lett.

A téboly szállta meg Halasi Gáspárt a borzalmas valóra, hogy megvakult.

Lehet, érdemes még tovább élni?

Százszor, ezerszer vetette fel a kérdést a boldogtalan ember s mindannyiszor „nem” és „nem” volt reá a felelet.

És ezt a nem-et addig ismételte Halasi Gáspár, míg egy édes, bájos női hang ki nem korrigálta „igen”-re.

— Hát, Irmácska, csakugyan tudna egy vak ember felesége lenni? Egy életen keresztül világtalan vezető?

Hogyne tudott volna, mikor otthon megmagyarázták neki, hogy a Gáspár bácsi nagyuri módja gondtalan jövőt biztosít neki s ha egyszer a sir ráborul a huszonöt évvel idősebb férjre, lehet dusszagdag özvegy.

Halasi azonban nemcsak nem látott, de nem is hallott a boldogságtól, amikor a szép Téglási Irmuskát magának mondhatta.

Mert hogy szép, nemcsak hallotta, de tudta is, miután egy év előtt, amikor még látott és látta őt, éppen hasadóban volt szépsége, mint a fésző rózsabimbóé.

Világot nyert a világtalan ember, melynek Irma volt az életet, meleget adó napja. Hamar akadt azonban egy — bolygó is.

Rokona, mondta az asszony, aki lánykorában is a zongorán, meg bizonyára az utcán is kíséerte. Hát elkísérte ide is.

Gáspár meg nem tagadhatta ezt tőle, hiszen örökké ő körülötte voltak mind a ketten. Együtt vidították és — együtt vidultak.

Az utóbbi jobban sikerült, mint az első. A zongora lassanként kezdte megkomorítani a vakembert. Némelykor meg is nedvesítette azokat a jénytelen szemeket.

Gyűlölni kezdte a zongorát s mégis jobb szerette, ha játszottak rajta, mert idegessé tette az a csönd, melyben — a fiatalok voltak. Mert sokat voltak.

— Hát nincs semmi mondanivalótok?! — fakadt ki nem egyszer türelmetlenül Gáspár.

Ilyenkor Tábori Béla, — a négykézből a másik kettő, zavartan felelt.

— Nem történt, Gáspár bátyám, semmi.

Már minthogy nem történt semmi odakünn a nagyvilágban.

Hiszen szegény Gáspár is jobb szeretné tudni azt, ami idebent történik a — csöndben.

— Elment már Béla?

— Régen.

— Hát akkor kivel suttozsz?

— Egy nóta szövegét mondtam magamban.

— Mond hangosan . . .

Ez a párbeszéd sem ritka . . .

— Ki jött be, vagy ki ment ki?

— Senki. Az ajtó magától nyílt ki.

— Csodálatos egy ajtó, — mondja mély sóhajjal Gáspár . . .

*

Egy napon Halasi Gáspár azon panaszkodott, hogy fájnak a szemei.

— Ugy látszik — mondotta feleségének — csakugyan ki kell vettetnem a szemgolyókat. Ha kell, ám legyen. Felmegyek egy budapesti szanatóriumba és megoperáltatom magam.

Halasi nemsokáig habozott.

— Elkísérjelek? — kérdezte tőle Irma.

— Nem. Már azzal csakugyan nem keserítelek meg, hogy ápolónővé is tegyelek. A szanatóriumból jön értem egy ápolónő.

Meg is jött.

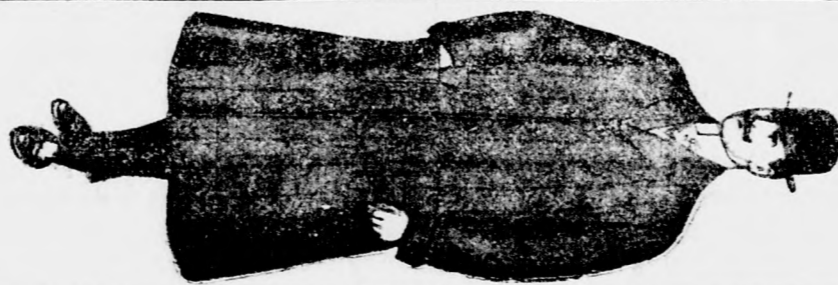
Elindulás előtt Gáspár magához vonta feleségét.

Utolsó divat

(274—x.1)

valódi angol

paletók és esőköpenyek.

Liptay Dezső

kalap- és férfi divat áruháza

Nagybecskerek.

valamint jószágainak istállót, csak ha ilyenek nem volnának, kaphatnak mások lakást kialakított bérért és istállót. A bérbeadó nem épít senkinek sem házat sem istállót, kinek lakás vagy istálló nem jut, az a kijelölt helyen építhet. Az épített lakás a bérlet végével le nem bontható, hanem alkatrészei felbecsültetnek és a bérbeadó megváltja, hogy bizonyos bérért a következő bérlőnek átadja.

Az átadott épületeket javítani és gondozni a benne lakó köteles, semmit átalakítani előzetes engedély nélkül nem szabad és a rongálásért az illető összes vagyonával felelős még a lábönálló terméssel is. Egyáltalán úgy a rendet, mint a gazdálkodás mikéntjét és egyéb más a helyi viszonyoknak megfelelő szerződés határozza meg.

Elvnek tekintünk azonban az előző bérlő elsőbbségi jogát, mi a bérlők megtelepülésére igen jó hatással van és azon körülményt, hogy az árverés elfajulását ne engedjük meg, ami úgy érhető el, ha a kikialtási árral egy időben a maximumot is megszabjuk, pld. 36 koronás árral + 18 korona, maximum 54 korona, 33 koronás árral + 16 kor., maximum 49 korona, 27 kor. árral + 13 korona, maximum 40 korona, inkább legyünk nagy figyelemmel a kikialtási ár meghatározásánál, mint elfajulni és ezzel veszélyezni engedjük az egész bérbeadásunk sikerét.

A felosztásnál maradt 50 hold rétünk; ezen rétet 1 holdas parcellákra osztjuk és minőség szerinti arány ár szerint, ez is árverés útján adatik ki, de csakis azoknak, kiknek bérletük már van és ott laknak, az árverelő haszonbérleti idejének megfelelő időre.

(Pusztá-Ráros.)

Páll Béla,
uradalmi intéző.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Velei hölgyek részére minden nap délelőtt 12-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontávámegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybecskerek munkásgimnáziuma március havi előadásainak sorrendje a következő: Március 17. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Műtörténet.

Március 19. 8-9-ig Történelem, 9-10-ig Vegytan. Március 24. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Elektrotechnika.

Március 26. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Vegytan. Március 31. 8-9-ig Műtörténet, 9-10-ig Elektrotechnika.

Március 22. Városi közgyűlés.

Április 19. Közigazgatási bizottság ülése.

— **Uj udvari tanácsosok.** Mint Szegedről jelentik, a király dr. Lázár György szegedi polgármestert, dr. Rózsa Istvánt, a szegedi ügyvédi kamara elnökét és dr. Mann Jakabot, az ottani bábképző-intézet nagyhirű igazgatóját udvari tanácsosokká nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Olofson Gusztáv budapesti VIII. ker., Malnásky Károly fogarasi, Jakab János karánsebesi főgimnáziumi helyettes tanácsosokká nevezte ki.

- Csak egyre kérlek.
- Nos, és az?
- Amíg én távol leszek, ne találkozzál Bálával.
- Hiszen ez természetes, — mondotta az asszony.
- Tehát megígéred?
- Megígérem.

Bátori Béla mindennapos volt Halasi Gáspárnál.

Most is ott enyelegnek az ebédőben.
— Nagy a gyanú — mondja az asszony — hogy ma megjön Gáspár. Legalább a szanatórium értesítése szerint a napokban fog megérkezni.

Kocsi áll meg a ház előtt.
— Már itt is van! — kiáltja ijedten az asszony, üljön oda a szőre s maradjon csendben. Az ajtó feltáru.

Halasi Gáspár áll ott némán, mereven, mint egy szobor.

Irma oda fut hozzá, átöleli.
— Isten hozott! Nos és az ápolónő? Ki kisért?

— Irma sgyedül vagy?
— Egyedül.
Halasi eltaszítja magától az asszonyt.

— Hát akkor kicsoda ez itt?! — kiáltja felindultan s egyenesen Bátori Bálához ront, akit torkon ragad.

— Te látsz! — kiáltja az asszony.
Halasi keze lesiklik az udvarló torkáról, arca hirtelen megszelidül és nyugodt hangon mondja:

— Látok, látok! Egy hályogot az orvosok vettek le a szememről, egyet meg — ti...
Gara József.

rokat a pancsovai áll. főgimnáziumhoz, Ughy Endre temesvári főreáliskolai helyettes tanár pedig a pancsovai áll. főreáliskolához rendes tanárokra kinevezte.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen különböző apróbb ügyeket tárgyaltak.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület nagybecskerek munkásgimnáziumában tegnap este Szenes Adolf tanár folytatta elektrotechnikai előadásait, amelynek során tegnap a villamos áramot, a villamos elemeket és batteriákat, a villamos méréseket, az árammérést magyarázta behatóan és tanulságosan különböző érdekes kísérletekkel. Utána dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző művészettörténeti előadásait folytatta, az építészeti stílusokat, nevezetesen a gótsztilust ismertetvén igen vonzóan a hanghatóság nagy figyelmével. Előadását számos vetített kép kísérte, amelyekkel szemléltetőleg magyarázta az építőművészetet s a szobrászatot.

— **Az állandó választmány ülése.** A város állandó választmánya ma délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a közgyűlés elé kerülő tárgyakat készítették elő. Az állandó választmány egyes fontosabb javaslatait lapunk holnapi számában közöljük.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter az eleméri olvasókör alapszabályait a jóváhagyó zaradékkal ellátta.

— **Március 15-ike.** Nagyikindáról írják, ott szintén kelkesen ünnepelték meg március 15-ikét. Reggel a templomokban istentiszteleteket tartottak, a délelőtti folyamán a főgimnázium és a polgári leányiskola kelkes ifjúsága rendezett hazafias ünnepélyeket, szavatelokkal és emlékbeszédekkel. Este a Kaszinó, a Társaskör, a tüztöltő-egylet, a dalárda tagjai ünnepi lakomára gyűltek egybe. A kaszinóban Róth Gergely elnök kelkes megnyitót, Fekete Gyula kelkes és dr. Deák Gyula ügyvéd ünnepi beszédeket mondtak. A Társaskör és a tüztöltő-egylet a Városi-szálloda nagytérmeben rendezte bankettjét. Itt Augustin Miklós elnök megnyitó beszéde, dr. Csucsich Béla ügyvéd szónoklata és Kirrer Mihály szavatelata keltett nagy hatást. A dalárda az ipartestület helyiségeiben ünnepelt; az ünnepi szónok Dittl Gusztáv kelkes volt. Az Egyetértés asztaltársaság, végül az Ehl-féle vendéglőben rendezett kelkes közönlőktől és szavatelaktól hangos, társas vacsorát.

Pusztakeresztur közönlő, mint lapunknak írják, szép ünnepély keretében ülte meg a nagy napot ezidén is s a közönlő buzgó tanítónője Mórítz Julia valóságban az egész falu ünnepevé tette ezt a napot. Evek során keresztül lankadatlan buzgalommal rendezett iskolai ünnepeleyn részt vesz a falu apraja-nagyja, gyönyörködve a szebbnél-szebb hazafias versek elszaválásában és oklást, kelkesedést merítve a buzgó tanítónő előadásából. Az iskolaterem mindannyiszor szűknek bizonyult ilyen alkalommal, mert az egész tágas iskolaudvar megtöltötte az ünneplő közönlő, melynek öregje és ifja együtt énekelte az iskolás gyermekekkel Kossuth-apánk nótáját. Az előjáróság kedves kötelességének tartja a maga részéről is színtele hálájának nyilvánítását Mórítz Julia tanítónőnek, amiért nemcsak az iskolán belül, de a nép között is ápolja és fejlesztli a hazafias érzést.

— **Józsefnap az árvaházban.** A helybeli r. k. árvaházban 18 gyermek részönlő nevelésben, gondozásban. A gyermekeknek az árvaházban való vezetését Alfréda nővér vezeti. Az árvaház-egylet fíradhatatlan elnöke Franz József László és neje iránti tisztelet és hála kifejezésére Alfréda nővér kitünően sikerült ünnepélyt rendezett tegnap délután, amelyre az árvaház nagytérme zsúfolásig megtelt ünneplő közönlővel. Jelen voltak: Franz J. L. és neje, Müller Józsefné, özv. Schenk Emilné, Kiss Sarolta, Messinger Karolin, Tóth Paula, Magyar Pál, Balázi József, dr. Haidegger Lajos és neje, dr. Weiserschan József és neje, Haidegger Ödönné, Tana Sándor és neje, dr. Annau Ernő és neje, Weisz Izidor, Szeffü Sándor, Weiserschan Mihály, Weiserschan Fülöp Jakab, Lehmann Mihály, Rusz János és még igen sokan a németváros részönlő lakók közül. Üdvözlő versek elmondása, hazafias versek elszaválása és énekek elneklése közben a tavasz allegoráját és „Iluska születése napján” című jelenetet mutattak be. Virágcsokorral kedveskedtek az elnökek és nejeinek, kik, mint igazi szülők gondozzák az árvákat és törek-szenek arra, hogy mentül több árva megmentes-sék és neveltessek. Majd üdvözlöttek, mint igazi jöltevlőjüket és gondozójukat a gyermekek nevlő napja alkalmából Balázi József főgimnáziumi igazgatót, aki vasár- és ünnepnapokon a kápol-nában misét mond és dr. Weiserschan József városi főorvost, intézeti orvost, Franz József László meghatottan mondott közönlőtet a szives és hálás szavakért, de meghatottan közönlőte meg a nagyszámú közönlőnek, megjelenését és az

árvaház erkölcsi és anyagi támogatását, valamint Alfréda nővérnek a gyermekek gondos, lelki-ismeretes nevelését.

— **Elhunyt jegyző.** Mint részönlő veszszük a hirt, Friedrich Jakab Perjámos község nyugalmazott jegyzője, aki mint ilyen, 45 évig volt a község közszeretben és tiszteletben álló vezetője, f. hó 14-ikén 84 éves korában meghalt. Az elhunytat, akiben Vihely Géza a vármegyei jegyzőegylet elnöke apósát gyászolja, e hó 15-én temették el Perjámoson az egész község és környékének részönlő mellett. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólirottak mélyen szomorodott szívvel jelen-tik a hön szeretett atya, nagyatya, dédatya és após, a nyugalmazott perjámosi községi jegyző Friedrich Jakab urnak 1909. évi március hó 14-én reggel 4 órakor rövid szönlővedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elte 84. évében történt jobblétre szönlőültét. A drága halott hült tetemei 1909. évi március hó 15-én d. u. 1/4 óra-kor fognak a perjámosi temetőben örök pihenőre az anyaföldnek átadatni, az engesztelő szönlőmise áldozat pedig márc. hó 15-én d. e. 10 órakor a haulikfalvai templomban az Egék Urának bemu-tattatni. Legyen áldott az emléke! Örök békeség a drága halott hamvainak! Perjámoson, 1909. március 14-én. Gregus László, Gregus Berta férj, Vágó, ifj. Gregus István, Gregus József, Gregus Gyula, Gregus János, Gregus Ágoston, özv. Pale-nyiné szül. Kirez Anna, Vihely Árpád, Vihely Zoltán mint unokák. Gregus Maria, özv. Kirez Ottilia mint leányai. Gregus István, Vihely Géza mint vök. És 12 dedunoka. Vágó Károly unokavö. Gregus Anna szül. Schneider, Gregus Etelka szül. Vidai, Gregus Nina szül. Bleizefer, Gregus Zsófia szül. Cseri, Vihely Elza szül. Janczer, Vihely Mal-vin szül. Miskovits mint unokamenyek.

— **A nagyikindai szabad liceum.** A toron-tálmegyei magy. közművelődési egyesület kebe-lében működő nagyikindai szabad liceum március hó 21-én, vasárnap délután 5 órakor az áll. főgimnázium tornacsarnokában előadást tart. Előadó: Szabó Kázmér, főgimn. tanár. Az elő-adás címe: A jobbágyság fölszabadítása és a közteherviselés.

— **Háborus izgalmak.** A levegő tele van puskaporszaggal és szerte az országban, falvakban és városokban, családi körökben és nyilvános helyeken mindenki csak a küszöbön álló háboru-ról beszél. Az emberek az utcán beszélnek egy-másnak a legujabb híreket, izgatottan tárgyalják az eseményeket és számítgatják az eshetőségeket. Most már általános a meggyöződés, hogy a békes megoldás utja teljesen el van zárva s csak az a kérdés: mikor dörönljen meg az ágyuk? A város telve van izgalmas hírekkel. Mozgósításról, csapatátvonulásokról, katonaszállításokról beszél mindenki és figyeli azt a lázas készülődést, azo-kat az utolsó intézkedéseket, amelyek itt folynak le a szemünk előtt. Közben pedig a nagy gépezet dolgozik, dolgozik éjjel-nappal, lázas szorgalom-mal. Reggeltől-estig hordják szét a sürgönyöket, katonai behívókat, intézkednek a bevonuló csapa-tok elhelyezéséről, bekvártélyozásáról. Akik még nem kapták meg a behívót, azok lesik, várják, mikor hozzák a cédulát, vagy a sürgönyt, amely azt parancsolja, hogy ott kell hagyni munkát, kenyeret, család s el kell menni oda, ahová szerszám, kenyérkereső eszköz helyett puskát nyomnak az ember markába, ahol rövid parancsszóra gyilkolni, ölni kell.

Nálunk Nagybecskereken is természetesen a háborus izgalmak uralkodnak. Egész nap kéz-besítik a behívókat, a laktanyákban pedig állandóan folynak a felszerelések. Katonai vonatok jönnek, melyek szállítják a legénységet, élelmi-szereket és löszereket. A mozdony fűtőül, megáll egy percre, míg a vonatvezető megtudja, hogy szabad-e a pálya s azzal már indul is tovább. Csendben, feltűnés nélkül történik mindez, de azért van ebben a csendben valami, nagy sötét komorság, mely megszállja a szíveket, mely gondolkodóba ejt.

A tartalékosok bevonulása is egyre tart. A kaszárnyákban nagy a sürgés-forgás. Tegnap kezdődött a bevonulás, amely még mindegyre folyik. 460 tartalékos van az itteni helyörséghez behiva, akiket egyelőre az Oppova-városrészben levő polgári házaknál kvártélyoznak be s akik 22-dikéig maradnak Becskereken s akkor viszik őket le Boszniába, Neveszínjébe. Ugyancsak be fognak hívni egy pötszázadot is, mely egyelőre itt fog maradni helyörségnek.

A kincstári erdő szélén felállított katonai barakkokban is lázas élet folyik. Hat barakkban

a honvéd-tartalékosok vannak elhelyezve, szám szerint 260 ember, míg 4 barakkot fentartottak a közös katonaság számára. — Egy helybeli tekintélyes pénzintézethez ma délelőtt értesítés jött Budapestről, a Pesti Hazai Takarékpénztártól, mely azt jelenti, hogy az 5., 7. és 13-ik hadtestek mozgósítását elrendelték. Ezt megerősíteni látszik az, hogy az ezekhez a hadtestekhez tartozó s Becskereken lakó, vagy munkában levő tartalékosok sürgőnyt kaptak a bevonulásra.

Közben a határról egyre-másra érkeznek a riasztó hírek. Az egyik hír azt mondja, hogy a szerb katonaság átlövődöz a torontáli partokra s a határon már megkezdődött a harc, a másik hír arról szól, hogy Péter királyt agyonlőtték s maga a fia, a szerb trónörökös emelte volna gyilkos fegyverét atyjára és királyára. Azt is beszélték, hogy belgrádi követünket, Forgách grófot is megölték s holnap már megszálljuk Belgrádot stb. . . A hírek legnagyobb részt persze tulzotok. Így a legujabb királygyilkosság, valamint Forgách gróf meggyilkolása kacsa, a harcól csak a lövöldözés igaz, de csak annyira, amennyire ilyen lövöldözések a legutóbbi időben többször megtörténnek.

Mindezek a hírek azonban jellemzik a helyzetet s jelzik a közeledő véres eseményeket, amelyek, ki tudja hol végződnek . . .

Halálozás. Nagyikindán e hó 15-ikén meghalt Augner István János ottani köztisztviselőben álló nagykereskedő 45 éves korában. Az elhunytat szerdán temették rendkívüli részvét mellett.

TÁVIRATOK

A háboru küszöbén.

— A mozgósítás előtt. —

Budapest, március 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Amint az összes jelekből, jelentésekből és készülődésekből megállapítható, Magyarország és Ausztria közvetlenül a háboru küszöbén áll. Mozdósítás tényleg még nem történt, de valamennyi intézkedés azt mutatja, hogy a mozgósítás előtt állunk, amely már csak egy-két nap kérdésének látszik. A mai eseményekről különben tudósítjuk a következőket jelentheti.

Temesvári távirat szerint Albóri tábornok, aki a hadjárat főparancsnokának van kiszemelve, ma 16 tábornok kíséretében odaérkezett. A főtisztek egész délelőtt tanácskoztak.

Mint Korneuburgból táviratozzák, a vasut-ezred onnan Budapestre utazott s vasárnap átveszi a nyugati és keleti pályaudvarok felett a teljes rendelkezést.

Berlini jelentés szerint Magyarország és Ausztria legelső sorban Belgrádot szállja meg s innen intézi azután a további hadvezetést. A berlini jelentés továbbá azt mondja, hogy Magyarország és Ausztria mindaddig megszállva tartja Belgrádot, amíg Szerbia az összes követeléseket nem teljesíti s esetleg a hadikárpótlást ki nem egyenlíti.

Pancsova, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Itt a városban nagy izgalom uralkodik. Bár a Belgrádból ideérkező hírek szerint ott teljes csönd van, a szárnyaló háborus hírek aggasztják a lakosságot és sokan utra készen állanak. Lakosságot különösen az aggasztja, hogy a városban csak a rendes létszámú katonaság van, amelyet háboru esetére nem tartanak elégségesnek. Itt az a hír kering, hogy

szombaton megjelenik a mozgósítási királyi nyílt parancs. Ez esetre itt az összes iskolákat bezárják s a tanügyi hatóság már intézkedéseket tett, hogy a középiskolai tanulókat most levizsgáztassák és elbocsásák. Az érettségi előtt álló tanulókat Szegedre viszik s ott vizsgáztatják őket le. Itt, valamint az összes szomszédos községekben a behívókat már kézbesítették s a tartalékosok ma reggel indultak el.

Nagy rémületet keltett a városban, hogy a Pancsovához közeli Sándoregyház és Homolicz községek tájékán cirkáló csendőr őrzőre tegnap estefelé szerb partról Brocska szerbiai község közelében rendes szerb katonaság átlőtt a csendőrökre. A szerb katonák harminc lövést tettek, de egyetlen lövés sem talált. A mi csendőreink nem viszonzták a lövéseket s jelentést tettek az esetről illetékes fölöttes hatóságuknak.

Pancsova, márc. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Reggel elterjedt az a hír, hogy tegnap este Péter szerb királyt saját fia György trónörökös agyonlőtte s ugyancsak megölték Forgách gróf belgrádi követünket is. A hatóság meggyőződést szerzett, hogy az egész hír valótlan. Belgrádban külsőleg teljes csönd és nyugalom uralkodik s az utcáknak reredes képe van.

Budapest, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a posta- és a távirat köréből jelentik, a főbb táviró-hivatalokban és központokban az intézkedést hoinap, vagy holnapután a katonai posta és táviró-ezred tisztjei veszik át.

Budapest, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi távirat szerint ott tegnap délután Péter király elnökölésével haditanács volt, amely a népfelkésztetésével foglalkozott.

Egy másik belgrádi távirat szerint György szerb trónörökös a honvédelmi bizottmánynak kijelentette, hogy ha Oroszország hivatalosan nem is támogatja a szerbeket, ő biztosítást nyert arról, hogy Oroszország módot fog találni arra, hogy Szerbiát megvédelmezze.

Budapest, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgőnyzik, Forgách gróf belgrádi követünk holnap reggel nyújtja át a szerb kormánynak monarchiánk jegyzékét, azzal az utasítással, hogy hívja fel a szerb kormányt a következményekre való figyelmeztetéssel, hogy a jegyzékre 48 óra alatt teljesen kielégítő választ adjon.

Budapest, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi diplomáciai körökből megerősítik azt a hírt, hogy az összes hatalmak arra törekszenek, hogy Szerbia és monarchiánk közötti fegyveres összeütközés esetén a háboru Szerbia és Monarchiánkra lokalizáltassék.

Budapest, március 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentés szerint ott nagy ez izgalom a háborus veszedelem miatt. Ugy tudják, hogy a háboru, vagy a béke eldőlt 2—3 nap kérdése. A vezető körökben nagy a levertség, hogy Oroszország a háboruba ténylegesen nem avatkozhatik bele, mert az orosz hadsereg vigasztalan állapotban van s teljességgel képtelen a közbelépés folytán előidézendő nagyobb háboruban a helyét megállani. Illetékes körök nem tagadják, hogy egy

európai háboru Oroszországra nézve végzetes katasztrófával járna.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 18. (A „Torontál” ered. táv.) A képviselőház néhány napi szünet után ma újból összeült, de minden érdeklődés nélkül, csak kisebb dolgokkal foglalkozott. Az összes érdeklődés Szemere interpellációja köré irányult, de az érdeklődés nem nyert kellő kielégítést, mert Szemere nem kapott választ az interpellációra.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, aki fél 11 órakor nyitotta meg az ülést.

Az ülés megnyitása után Szentiványi Árpád betérjesztette a bazini mandátum megsemmisítéséről szóló jelentést, majd Kubik Gyula a közlekedési bizottságnak egy kisebb jelentését terjesztette be.

Ezután megválasztották a telepítési törvényjavaslat tárgyalására kiküldött 35 tagu ad hoc bizottság tagjait.

Most Visontai Soma előadó betérjesztette az igazságügyi bizottság jelentését a Fejérváry-kormány tetteinek elitélésére vonatkozó határozatáról. Az előadó a jelentést hosszan megindokolja és ajánlja elfogadásra.

Nagy György ellenvéleményét indokolja, amely szerint a Fejérváry-kormány állíttassék a törvény elé.

Simonffy-Semadam Sándor azt indítványozza, hogy a jelentésből hagyják ki a volt kormány tagjainak a neveit.

Kmetty Károly, Nagy Dezső és Visontay Soma ellenzi az indítványt.

Még Nagy György szólal fel a maga indítványa mellett, azután a Ház nagy többsége elfogadta az igazságügyi bizottság jelentését.

Következett a polgári eljárásra vonatkozó, Hágában kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása s a javaslatot Lázár Pál felszólalása után elfogadták.

Az ülés végén Szemere Miklós sürgős interpellációt intézett a miniszterelnökhöz a külügyi helyzet dolgában. Szemere interpellációjában azt hangoztatta, hogy sürgősen cselekedni kell s kérdezte a miniszterelnököt, hogy hajlandó-e befolyást gyakorolni az irányban, hogy Magyarország a külügyi bonyodalmakban preventív szerepet játszon.

A miniszterelnök az interpellációkra nem felelt.

Határidő-üzet.

Budapest, márc. 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árat jegyezték:

Buza (április)	27.84
Buza (októberre)	23.30
Rozs (áprilisra)	21.—
Zab (áprilisra)	18.—
Tengeri (áprilisra)	15.30

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyíltér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a **„Szent István-sör”** is állandóan csapon van. MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegebről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegebről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p., este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szegebről—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 45 p.
Szegebről: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalálva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 35 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

305/1909. sz. Románpetre község előjárásága.

Árlejtési hirdetmény.

Románpetre községben ujonnan épitendő XI. számú

községi közkut

munkálatainak biztosítása végett f. évi febr. 20-ára hirdetett árlejtés eredménytelensége folytán ugyanezen munkára új szóbeli árlejtés f. évi március 31-ik napjának d. e. 10 órájára Románpetre község tanácstermében azon hozzáadással tüzetik ki, hogy most vállalkozó a teljes építőanyagot is szolgáltatni tartozik, amiért a 8000 kor-ra előirányozva volt összköltség 13560 korona 03 fill.-re fölemeltetett.

Vállalkozni szándékozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtés megkezdése előtt az árlejtést vezető kezéhez a kikiáltási ár 5%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban bantpénzül letenni tartoznak. Utóajánlatok, valamint írásbeli ajánlatok el nem fogadtnak.

A költségvetés és a feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Románpetre, 1909. évi március 13.

271—22

Község előjárásága.

Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

14—x.30

UJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a ház mesternél).

34—x.41

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona	
1 szelvény 17 korona	
1 szelvény 18 korona	
1 szelvény 20 korona	

Egy szelvényt felkérte szalonruhához 20.—K.-ért, szintig felöltözöve, turistalódot, selyemkangarót stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magyarcsof élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári áron rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőcsőbb árak. Úriaci választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen trissz árban.

287—402

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettahüvelyek fadóboxban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi Minden fadóbox egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz

4—22 22

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

A tavaszi idényre ajánlom a n. é. közönségnek ujonnan érkezett nagy raktáramat legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben. — Mivel csakis a legelőkelőbb gyárakkal tartok fenn összeköttetést, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Amerikai cipők egyedüli raktára. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

286—x.21

Hirdetmény.

Alóliroit község előjárásága közhirre teszi, hogy a tulajdonát képező 3 drb kislejtezett tenyészkan

és 1 darab

kislejtezett piros-tarkatenyészbikát

f. é. március 26-ikán d. e. 9 órakor a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladja.

Ivánda, 1909. évi március 16.

Schikhofer János, Milovánov György,
jegyző. 273—2.1 bíró.

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

HÁZELADÁS!

A Rákóczy-utcában levő 2109. sz.

ház szabad- =
= kézből eladó.

Közelebbi tudósítás

SCHREIDER LÁSZLÓ,
prépost, tábori főpápnál szerezhető.

272—2.1

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

Ujonnan épült elegáns Parklakás

4 szoba, előszoba és mellékhelyiségekkel.
Villanyvilágítás! Külön bejárat!

Május hó 1-jétől kiadó.

Amerika-városrészt, Dr. MIHÁLOVITS Ödön úr villájával szemben. 146—x.5

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTTETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.